

سبک رفتار

چرا مردم و مسئولان ما خطر حوادث را جدی نمی گیرند؟

همه چیز فدای لایک، حتی جانم!

■ حسین گل محمدی

داشتم به صورت انتحاری توی اینستاگرام استوری‌ها را رد می‌کردم که یک‌دفعه انگشتم روی یک استوری گیر کرد: «استنب قایقی از پلدختر تا آق قلا ۵۰۰تومان». به فکر فرورفتم و با خودم گفتم واقعا چه چیزی باعث شده است که در این اوضاع بحرانی چنین پست تمسخر آمیزی در اینستاگرام دست به دست شود؟...

واقیعت این است که سیل، زلزله، تصادفات، سوانح رانندگی، طوفان و خیلی از حوادث و مصائب دیگر تا زمانی که به صورت مستقیم برای خودمان اتفاق نیفتاده و به عمق پوست و گوشت و استخوانمان نفوذ نکرده، برای اکثر یتمان ملموس و قابل درک نیست.

چه بعضی‌ها یمان حتی حس لامسه‌مان را هم از دست داده‌یم! مثل آن بزرگوار می‌گفت: «داشتم بزرگراه همت و با ۱۴۰تا سرعت می‌رفتم، آن‌هنگم گذاشته بودیم، گوشی رو زوم کرده بودم رو دور موتور که یهو بوممم!!! حیف شد فیلشمو نتونستم پست کنم» و این داستان را زمانی که با دست شکسته روی تخت بیمارستان دراز به دراز خوابیده بود روایت می‌کرد، یعنی با وجود خورد و خاکشیر شدن هنوز متوجه قضیه نشده بود. شاید همین عدم درک باعث می‌شود احساس خطر نکنیم یا مثل آن هموطن عزیزمان که در حال فیلمبرداری مر حله به مر حله از نزدیک شدن سیل بود و وقتی سیل به خودش هم رسید تانگ گفت: «با حضرت ابالفضل ماشینمو آب برد.»

■ چرا وجود خطر را باور نمی‌کنیم؟

چرا وجود خطر برای ما باور پذیر نیست؟ شاید چون همیشه به ما گفته شده است: «همه چی آرومه، نگران نباشید، اتفاقی نیفتاده، مسئولان رسیدگی لازم رو انجام دادن و همه چی تحت کنترل کامله.»

شاید اگر تمام و جوه یک حادثه، اعم از علت ایجاد

حادثه، نحوه عملکرد هنگام بروز حادثه و نتیجه بعد از وقوع، بدون کم و کاست توسط رسانه‌های جمعی بازگو شود، مردم دقیقاً متوجه ماجرا می‌شوند و تجربه کسب می‌کنند اما چرا این اطلاع‌رسانی‌ها بعضاً ناقص صورت می‌گیرد یا اصلا صورت نمی‌گیرد؟ شاید یکی از دلایلی این است که ضعف‌ها و کم‌کاری‌ها مشخص می‌شود. به راستی نحوه برخورد ما در مقابل حوادث طبیعی یا اتفاقات از پیش تعیین نشده‌ای که برای ما رخ می‌دهد باید چگونه باشد؟

بی‌تردید یکی از دلایل برخورد نادرست ما در مواجهه با حوادث و سوانح، عدم آموزش یا آموزش اشتباه مخصوصاً در سننین یادگیری کودکان و نوجوانانمان در مدارس است. متأسفانه از سیستم آموزشی که از ابتدا در آن واحد درسی مشخصی برای نحوه مواجهه با خطرات وجود نداشته و تنها به اژیر خطری نمادین در یکی از زنگ‌های تحصیلی دانش آموزان بسنده شده توقع بیشتری نمی‌توان داشت.

ای کاش یاد می‌گرفتیم بعد از رفتن زیر میز و ایستادن در چارچوب در مدرسه چه کار باید بکنیم، شاید در این صورت نه تنها خیلی از هموطنانمان در حوادثی مانند زلزله جانشان را از دست نمی‌دادند بلکه با بی احتیاطی باعث به خطر افتادن جان بقیه هم نمی‌شدند. البته این سوء آموزش به زنگ درس دفاعی محدود نمی‌شود، وقتی یک مهندس شهرسازی با مدرک تحصیلی عالی قادر به تشخیص مسیر درست جاده‌سازی، مسیری که حادثه‌خیز نباشد نیست، وقتی درک درستی از اقلیم و مکان درست سدسازی ندارد، وقتی مهندسان معمار و ناظران ساختمان کنترل درست و حسابی بر نحوه ساخت و سازها ندارند، یعنی زنگ درس معماری ما هم مشکل دارد.

وقتی دانش آموزان دیروز که پشت نیمکت‌ها نشسته‌اند اما هیچ چیزی نیاموخته‌اند، امروز بعد از حادثه به جای فکر چاره برای همنوعشان با عکس و فیلم گرفتن از بحران به دنبال گرفتن لایک‌های مجازی هستند یا جلب مخاطب و بزرگنمایی بحران برایشان مفرح‌تر است

یعنی استاد زنگ مهارت‌های زندگی هم کارش را درست انجام نداده است. کاش یکی هم از حق و حقوقمان دفاع می‌کرد یا آن را برای ما شرح می‌داد تا زمانی که در مصیبتی گرفتار شدیم بدانیم حداقل مراجع مختلف چه وظیفه‌ای در قبال ما دارند تا به کمترین چیزها بسنده نکنیم و از حق خود نگذریم.

دوران مدرسه که به سر آمد کاش حداقل در دانشگاه‌هایمان استادان رشته مدیریت به دانشجویان مشتاق الفبای مدیریتی را درست تفهیم می‌کردند که یک مدیر که از اجزای اصلی یک ارگان است و وظیفه‌اش نظارت بر عملکرد درست است پیشتر را ترک نکند و با پاک کردن صورت مسئله و پنهان‌تر اشی بر اتفاقات افتاده سروپوش نگذارد.

قاعدتا یک مدیر نباید فقط در مواقع بحران به فکر چاره باشد، بلکه وظیفه اصلی او برنامه‌ریزی صحیح برای حفظ ارگان و جلوگیری از بروز مشکل است، ولی گویا در دانشگاه‌های ما تنها فصل دوم کتاب‌ها تدریس شده و مدیران ما به جای اینکه باعث رشد و پیشرفت جامعه شوند نه تنها خیلی از هموطنانمان در حوادثی مانند زلزله جانشان را از دست نمی‌دادند بلکه با بی احتیاطی باعث به خطر افتادن جان بقیه هم نمی‌شدند. البته این سوء آموزش به زنگ درس دفاعی محدود نمی‌شود، وقتی یک مهندس شهرسازی با مدرک تحصیلی عالی قادر به تشخیص مسیر درست جاده‌سازی، مسیری که حادثه‌خیز نباشد نیست، وقتی درک درستی از اقلیم و مکان درست سدسازی ندارد، وقتی مهندسان معمار و ناظران ساختمان کنترل درست و حسابی بر نحوه ساخت و سازها ندارند، یعنی زنگ درس معماری ما هم مشکل دارد.

وقتی دانش آموزان دیروز که پشت نیمکت‌ها نشسته‌اند اما هیچ چیزی نیاموخته‌اند، امروز بعد از حادثه به جای فکر چاره برای همنوعشان با عکس و فیلم گرفتن از بحران به دنبال گرفتن لایک‌های مجازی هستند یا جلب مخاطب و بزرگنمایی بحران برایشان مفرح‌تر است از وقع حادثه بسنده کنند. باید از افراد متخصص استفاده

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۸۴۷۱

اسین ترابی افراسی

د

واقیعت این است که سیل، زلزله، تصادفات، سوانح رانندگی، طوفان و خیلی از حوادث و مصائب دیگر تا زمانی که به صورت مستقیم برای خودمان اتفاق نیفتاده و به عمق پوست و گوشت و استخوانمان نفوذ نکرده، برای اکثر یتمان ملموس و قابل درک نیست

بهرتر و بیشتری صورت گیرد. چه بسیار متخصصان امور طبیعی‌ای وجود دارند که از توانمندی‌هایشان در انجام امر استفاده نشده یا به قول گفتنی افراد متخصص در جای خود نیستند و افرادی دیگر مسئول رسیدگی به اموری شده‌اند که هیچ ارتباطی به تخصصشان ندارد. از طرفی در بسیاری موارد نیز که تخصص، علم و تجهیزات پیشرفته وجود دارند ولی ما ترجیح می‌دهیم به جای استفاده از لودر، بیل بزنیم!

در این میان مردم هم مسئول هستند، مسئولیتی در قبال خودشان دارند. همانطور که وقتی وارد یک سرویس بهداشتی عمومی می‌شویم به علامت بانوان و آقایان توجه می‌کنیم در بزرگراه‌ها هم باید به تابلوی سرعت مجاز، در ایستگاه قطار به تابلوی سیگار نکشید و در مناطق سیل خیز به تابلوی به حریم رودخانه نزدیک نشوید توجه کنیم. البته همیشه و همه جا تابلویی برای احتظار به ما وجود ندارد، پس ایمن رفتار کردن را جزئی از عادات و فرهنگ خود کنیم و در کنار این فرهنگ‌سازی از رویدادهای و اتفاقات نیز درس‌مانگار بگیریم. فراموش نکنیم همین یک سال و اندی پیش بود که زلزله به طور سرزده همه پایتخت‌نشینان را غافلگیر کرد و از فردای روز زلزله کیف کمک‌های اولیه به همراه کنسروهای غذا تهیه کردیم و وسایل خانه را طوری چیدیم که راه فرار داشته باشیم، ولی چون زلزله برنگشت تمام کنسروها را نوش‌آویز پرزده زلزله‌نگار از سایت سوت سوتک وسعت حادثه طبیعی یک پیش غذا، غذای اصلی و دسر برای ما آماده کرده و منتظر نوش‌جان کردن ماست که بعد از وقوع حادثه تازه آماده می‌شویم؛خیرا! حادثه نه تنها خیر نمی‌کند بلکه در یک مشکل هم ظاهر نمی‌شود و کیفیت نجات و کمک‌های اولیه برای سایر حوادث نیز ضروری است. اگر در مواجهه با پیشامدها آنقدر درگیر حاشیه‌ها و جزئیات نشویم و به جای سفارش دادن زنگوله آویز پرزده زلزله‌نگار از سایت سوت سوتک وسعت نگاهمان را گسترش دهیم و فکر کنیم با توجه به اقلیم محل زندگی‌مان چه حوادثی در کمین ماست و ما چه می‌توانیم بکنیم قطعا برای ما مؤثر تر خواهد بود.

■ **سیل که تماشاش ندارد**
روز پنجم فروردین با شدت گرفتن باران و بالا آمدن آب رودخانه‌های اطراف تهران، احتمال جاری شدن سیل و طغیان رودخانه‌ها بسیار زیاد بود. با توجه به سیلاب‌هایی که در سایر شهرها جاری شده و خسارت‌های مالی و جانی بحران شهر تهران تدابیر لازم را اندیشیده و اقداماتی در این خصوص انجام داد. از جمله ارسال پیامک هشدار به تمام تهرانی‌ها بود. مدام مردم را با پیامک‌های مختلف هوشیار کرده و به مردم هشدار جدی برای نرفتن به کنار رودخانه‌ها و مناطقی که احتمال ریزش کوه و طغیان آب رودخانه وجود دارد می‌داد اما اینکه مردم در مقابل، چه رفتاری داشتند نکته قابل توجهی است.

تمام اماکن تفریحی در لواسان ، فشم، کن و جاده امامزاده هاشم و دربند تعطیل شده و مردم را از رفتن به این اماکن منع می‌کردند، ولی مردم انگار باورش‌ان نمی‌شد که خطر سیل بسیار جدی است و بدون توجه به هشدارها باز به این اماکن تفریحی می‌رفتند. مأموران و مسئولان مدام اعلام می‌کردند از خانه‌های خود خارج نشوید جلوی خودروهایی که به مناطق ممنوعه می‌رفتند را می‌گرفتند و از راه برمی‌گرداندند، ولی باز بودند کسانی که یک جوری خودشان را به این مناطق می‌رساندند تا با چشم‌اندشان سیل را ببینند. سیل که دیدن ندارد، گویا باور نداشتند که سیل در یک قدمی شهربان است. گویا مردم نمی‌دانند که باید در چنین مواقعی به مناطق امن رفته و نه برای خرید و نه دیگران در دسترس نمانند. البته شاید مقصر هم نباشند، چون آموزش ندیده

آنها یاد نگرفتند که در مواقع خطر چه نکاتی را باید در نظر بگیرند و چه کارهایی را نباید انجام دهند.
بله درست است که مسئولان و سازمان‌های مربوطه هیچگاه فکر نکردند که باید آموزش‌های لازم را به صورت یادآوری مدام در قالب‌های مختلف به مردم گوشزد کنند در نتیجه مردم جامعه هیچ وقت آموزش‌های ایمنی و مراقبت از خود در مواقع وقوع حادثه را نمی‌دانند، ولی آیا خود ما هم نباید در چنین مواقعی عاقلانه رفتار کنیم. عقل همیشه ما را از انجام رفتارهای پرخطر منع می‌کند ولی چرا ما به حرف عقل خود گوش نمی‌دهیم و کاری را که دوست داریم از روی احساس و کنجکاوی انجام می‌دهیم؟

■ **با سیل سلفی نگیرید**

در اینستاگرام در حال خریدن بومد، عکسی از یکی از دوستانم دیدم که به همراه همسر و دخترانش در کنار رودخانه تجریش با همان «با تمام هشدارها و احتمال وقوع سیل ولی من دلم صدای باران بهاری و صدای رودخانه را می‌خواست. با اصرار و اجبار من، همسر و دخترانم را راهی دربند کردم. هوا خیلی عالی!»
وقتی عکس و نوشته زیر آن را می‌خواندم فقط دهم بیرون آوردن دست یا سراز پنجره ماشین حتی وقتی ماشین حرکت نمی‌کند کار خطرناکی است. به کودکان کمتر از ۹ سال اجازه دوچرخه‌سواری تنها و خارج از منزل را ندهیم. در زمان سه‌چرخه یا دوچرخه‌سواری از کلاه ایمنی برای کودک استفاده کنیم.

۶) **پیشگیری از برق گرفتگی**: نباید سیم‌های برق را از زیر فرش عبور داد، زیرا بر اثر گذر زمان ساییده شده، روکش آن از بین می‌رود. از وسایل برقی مانند ششوار و بخاری برقی و...

۷) **پیشگیری از مسمدات بدنی**: شیشه عینک کودک را از جنس پلاستیک یا شیشه نشکن انتخاب کنیم. در محل بازی و پارک‌ها مراقبت کودک باشیم. کودک‌ها از تماشای فیلم‌های خشن منع کنیم. به کودکان خردسال آموزش دهیم با افراد غریبه صحبت نکنند و از آنان دوری کنند.

آنچه باید برای مواجهه با حوادث طبیعی بدانیم

لطفاً با مرگ سلفی نگیرید!

■ **مریم ترابی**

همیشه در ایام نوروز حوادث جاده‌ای و آمار وارقام تلفات ناشی از این حوادث صدر اخبار روزری بود ولی امسال در کنار این حوادث حادثه سیل و طغیان رودخانه‌ها را نیز داشتیم که تقریباً اخبار حوادث رانندگی را از بر سایه برد. کشور ما کشوری با بلایای طبیعی بسیار و پر حادثه است. همه می‌دانیم که کشور ما روی خط زلزله قرار دارد و یکی از کشورهای پر زلزله دنیاست. وقوع زلزله‌های بی‌دربی و تخریب‌های شدید آن در مناطق مختلف کشور، گواه این موضوع است ولی سیل امسال که با گذشت یک ماه ماجرای آن هنوز در نقاط مختلف کشور ادامه دارد و بسیاری از هموطنان ما را بی‌خانمان و آواره کرده است، بسیار تأسف‌بار بود. تأسف‌بار از جهت برخورد سبک رفتار مردم و مسئولان با وقایع طبیعی. در همه جای دنیا سیل و طغیان رودخانه وجود دارد ولی آیا برخورد رفتار مردم و مسئولان مربوطه آن کشورها نیز مثل ماست.

دست رفتارها دارند آدم‌های بی‌سواد و با سطح اجتماعی پایین و به عبارتی آدم‌های ندید بدید هستند ولی خیلی از افرادی که مدعی هستند انسان‌های بسیار فرهیخته‌اند کارهایی انجام می‌دهند که بسیار عجیب و غیرباور است. در سیل شیراز وقتی صحنه دلخراش دروازه قرآن را می‌دیدم به افرادی که سیل را شوخی گرفته و در حال گرفتن فیلم و سلفی با سیل بودند نگاه می‌کردم که اصلا خطر را حس نمی‌کردند و سیل را جدی نگرفته بودند. این عکس و سلفی گرفتن چقدر به جانی که برایش به خطر می‌اندازد می‌آرد؟ تمام این ایام شبیکه‌های اجتماعی بر بسود از عکس‌ها و فیلم‌هایی که مردم همیشه در صحنه از سیل و تخریب‌های آن گرفته و در فضاهای اجتماعی آنها را منتشر کرده بودند، قطعاً همین عکس و فیلم‌ها برای اطلاع‌رسانی بسیار هم خوب است ولی نه به قیمت به خطر انداختن جان خود و دیگران. شاید سلفی با سیل مساوی مرگ باشد.

■ **آگاهانه با سیل برخورد کنیم**

عدم آمادگی و فقدان آگاهی از وقوع حوادث طبیعی مثل سیل از جانب نهادهای مسئول و مردم باعث افزایش خسارات ناشی از آن می‌شود. بخش عمده‌ای از آگاهی‌بخشی و آمادگی مردم برای مواجهه با حوادث طبیعی بر عهده رسانه‌ها به خصوص صدا و سیماست اما از آنجایی که سیل یکی از جدی‌ترین مخاطرات طبیعی به شمار رفته و در صدر فهرست عوامل تهدیدکننده حیات جمعی قرار دارد بهتر است همه مردم و هم مسئولان نکاتی را رعایت کنند. البته کلا قبل از وقوع هر حادثه‌ای بهتر است برخی نکات ایمنی را رعایت کنیم از جمله:
کف آبنما و کمک‌های اولیه را تجهیز کرده و در دسترس قرار دهیم.
مقداری غذا به صورت ذخیره نگه‌داریم.
وسیله روشنایی را مهم خود در ادر جعبه‌ای ضدآب و مطمئن قرار دهیم.
با خانواده خود درساره خطرات حوادث طبیعی صحبت کنیم.
محل مشخصی را برای ملاقات تعیین کنیم، چراکه ممکن است هنگام وقوع سیل یا زلزله از هم جدا شویم.
منزل و وسیله نقلیه خود را در مقابل حوادث بیمه کنیم.
مسیرهای فرار هنگام سیلاب را شناسایی کنیم، چراکه در مواقع سیلاب‌های اضطراری می‌بایست به سرعت و با پای پیاده محل را تخلیه کنیم.
لحظه‌ای که تشخیص دادیم سیلاب در حال شکل گیری است، خیلی سریع عمل کرده و به مناطق مرتفع‌تر برویم و خود را نجات دهیم، چراکه فقط چند دقیقه فرصت داریم. برای اطلاع از وضعیت و گرفتن دستورات لازم به گوش دهیم.
در صورتی که دستور تخلیه داده شد، فوراً این کار را انجام دهیم.
جریان آب، برق و گاز را برای اجتناب از آتش‌سوزی، برق گرفتگی و انفجار قطع کنیم.
در هنگام تخلیه از مسیرهای اعلام‌شده حرکت کنیم. سعی نکنیم از میانبرها برویم، چراکه ممکن است مسدود شده باشند.
اگر سیل اطراف خودروی ما را فراگرفته است، خودرو را رها کنیم و به یک منطقه مرتفع برویم و گرنه جریان سیل ما و خودرو ویمان را خیلی سریع با خود می‌برد.
از فاضلاب‌ها و جویبارهای به ظاهر آرام دوری کنیم، به خاطر داشته باشیم جویبارها، کانال‌های فاضلاب، تنگه‌ها و... نیز می‌توانند ناگهان دچار سیل شوند.
در آب جاری راه نرویم
چراکه ۱۵ سانتی متر آب در حال حرکت ممکن است باعث برهم خوردن تعادل ما شود، اگر مجبوریم در آب حرکت کنیم، از مسیری برویم که آب حرکت نمی‌کند. هرگز از درختان در معرض سیل به عنوان محل امن استفاده نکنیم.